

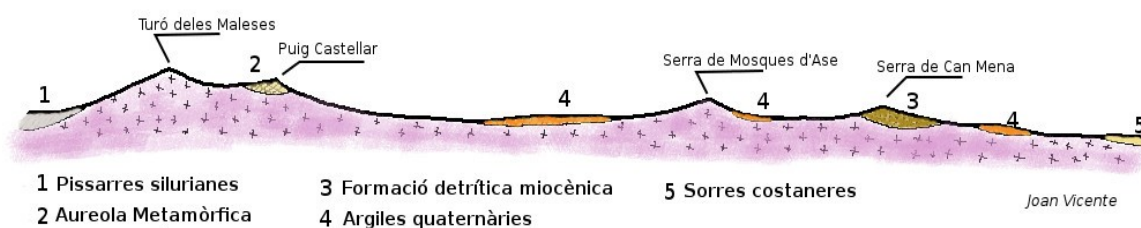
La nit del temps

*I la terra estava informe i buida...
I els oceans ompliren insondables abismes...
I la vida, senzilla i anàrquica vivia en harmonia
dins la mar o sota una paradisiàca vegetació.*

Poemes de Joan Vicente

Per entendre la gènesi i formació del nostre solar gramenenc, caldrà que ens situem en el pensament, a uns 500 milions d'anys d'antiguitat.

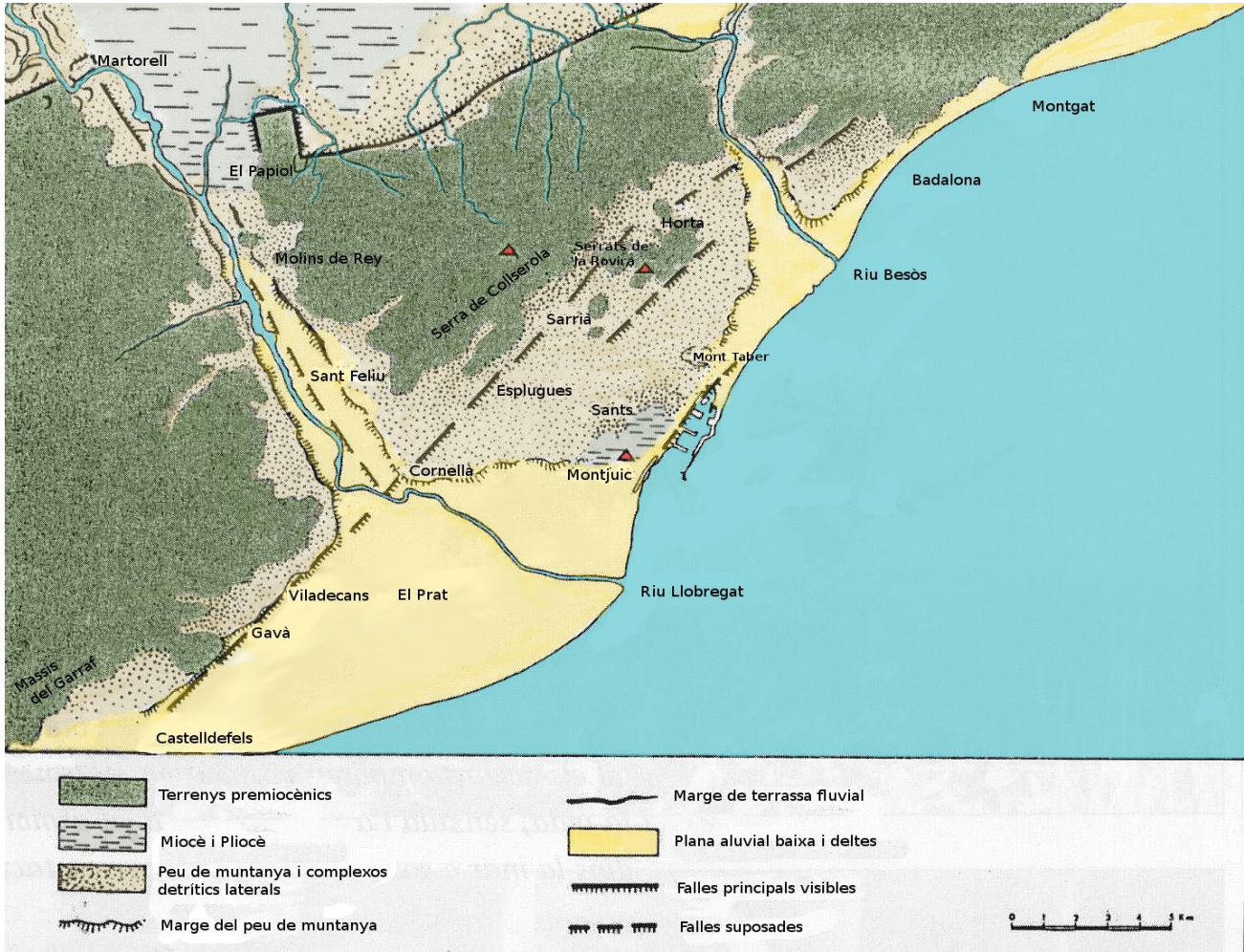
En aquella època -anomenada siluriana-, Catalunya i vastes regions d'Europa constituïen part d'un sòl marí profund, compost de fangs argilosos que devien originar les diverses classes de pissarres que coneixem avui: ampelítiques, silícies o micàcies. Mentre augmentava l'acumulació de capes, creixia la pressió i la densitat dels materials, a la vegada que s'elevava la seva temperatura. La condició més o menys uniforme de les roques sofria un reajust dels seus components, mantenint, però l'esquistositat.

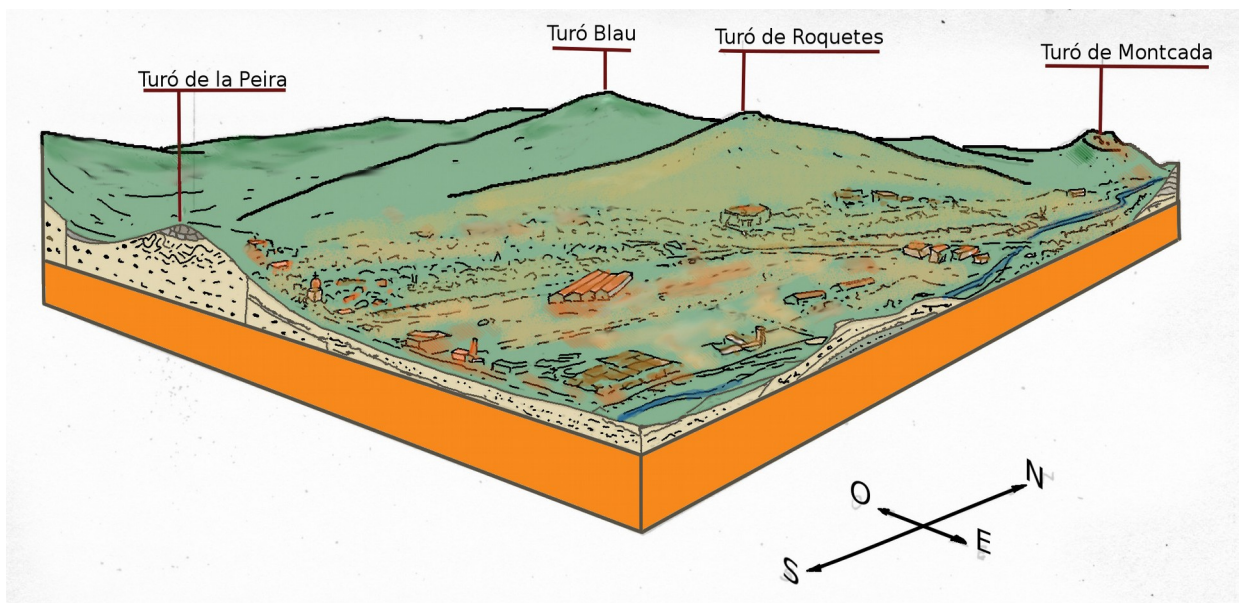
Quan les roques superaren els 10.000 metres de fondària, començava un procés de fusió o de granitització. Però, la pressió lateral de l'escorça, accionada pels moviments de les plaques continentals, va fer elevar la massa plutònica fins a prop de la superfície. El desgast per l'erosió de les altres formacions sedimentàries o metamòrfiques, deixaren al descobert la gran massa granítica, denominada batòlit. Així se'ns mostra a la nostra localitat el basament geològic primigeni.

Durant el període permo-carbonífer, que va donar fi a l'Era Primària, es produïren uns aixecaments de les muntanyes que es coneixen com a *orogènia herniciana*. És en aquesta època que se situa la formació de la Serra de Collserola i de la Serralada de Marina, inclosa la part de Santa Coloma. Ara bé quan les formacions afectades són sedimentàries (formades per capes a dins del mar), aquestes capes, per causa de la seva plasticitat s'ondulen i formen plecs; trencant-se només quan arriben al límit de la seva resistència elàstica. Mentre que la pressió afecta molt fort una massa granítica, aquesta, per la seva rigidesa, es pot anar trencant de forma escalonada, i així constitueix un «horst» o, si la pressió és menor, simplement es trenca en un seguit de llenques o dovelles als extrems del bloc principal i poden aquestes, bascular-se per un costat o l'altre, o sofrir noves fractures parcials. Mostrarem a continuació, les incidències tectòniques en el bloc granític de Santa Coloma de Gramenet.

Esquema geomorfològic del pla de Barcelona

Les fal·les indicades permeten conèixer els límits de la plataforma al·luvial situats al peu de la muntanya (segons Soler Sabarís)

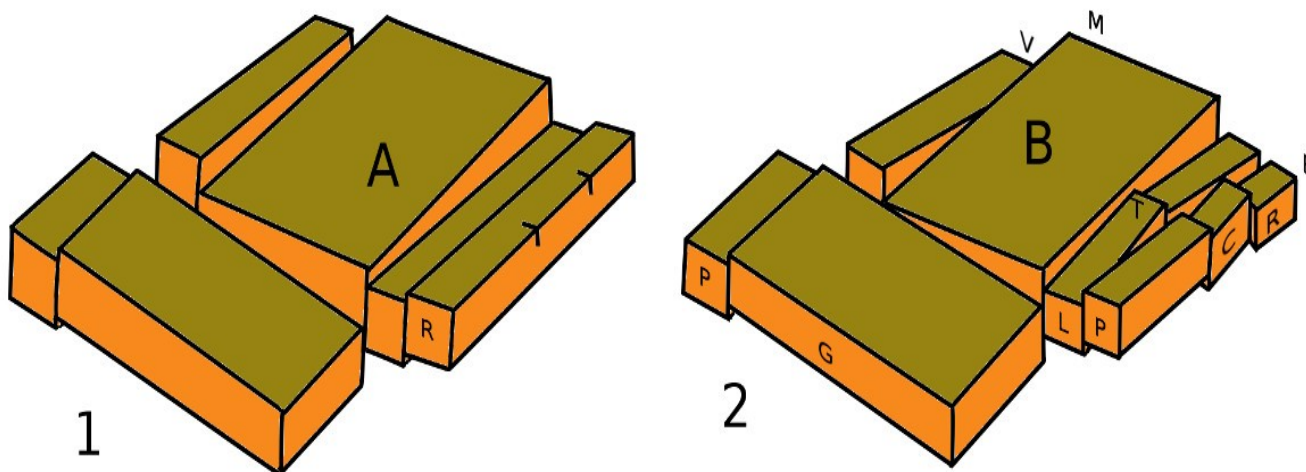

El sistema d'alineacions muntanyoses a partir d'un subsol granític es fan visibles als dos costats del riu si comparem els esquemes figurats

El sòcol granític de Santa Coloma té força afinitat amb el bloc del Tibidabo, del qual només el separa la falla del riu Besòs, però es nota que les dovelles de Santa Coloma tenen una certa concordança, ja sigui amb les parts aixecades com les deprimides, situades a la Serra de Collserola. Vegem com:

Turó de les MaleSES - Turó de Montcada
 Turó de Puig Castellar - Turó de les Roquetes
 Serra de Mosques d'Ase - Turó de la Peira
 Serra de Can Mena - El Putxet i el Carmelo
 Montjuïc, Mont Taber - Turó de Montgat

La denudació erosiva dels materials sedimentaris del Paleozoic, essencialment compost de pissarres (llicorelles), del sector NO i les pissarres metamòrfiques del cim del Puig Castellar, són els únics testimonis «*in situ*», corresponents al Silurià inferior, que es conserven a Santa Coloma de l'Era Primària. Fora d'aquí, a les parts baixes del Tibidabo, a la muntanya del Coll i a dins mateix del Parc Güell hi queden vestigis fòssils (corals i braquiòpodes) del nivell més antic del Paleozoic, l'Ordovicià. En canvi, la fase siluriana posterior, és molt més abundant a la Serra de Collserola, ja que a més de conservar-se la major part de la cobertura pissarrenca, s'hi troben també jaciments de fauna de l'època; especialment en els fons dels antics sinclinals, com és de Santa Creu d'Olorda i el del turó de Montcada, en aquests indrets, com el Carmelo, Turó de la Peira i Turó de Montgat, s'hi conserven encara antigues formacions de calcàries silurico-devonianes.

Fragment dels Garraf i Collserola, i formació del joc de dovelles laterals

1-A Blocs del Tibidabo i Garraf amb les dovelles marginals del Penedès, Vallès i Barcelonès. La primera, mostra aixecada el Turó del Raval R. (d'un esquema modificat de Llopi Lladó)

2-B G, Garraf; P, Penedès; V, Vallès; T, Tibidabo; M, Turó de Montcada; L, Llobregat; B, Besòs; R, Turó de la Rovira; C, El Carmel i P, Turó del Putxet.